

SA TÜK Kõrvakliinik
Kuperjanovi 1, Tartu
Valveõe telefon: 731 9783
www.kliinikum.ee/korvakliinik

STAPEDOPLASTIKA

*Koostanud SA TÜK kõrvakliinik
11/2017*

Mis on otoskleroos ja stapedoplastika?

Otoskleroos on haigus mille puhul tekib sisekõrva ümbritseva luu haiguslik vohamine. Otoskleroos põhjustab järk-järgult süvenevat kuulmislangust, mis enamasti algab ühepoolset, kuid haiguse arenedes haarab tavaliselt mõlemat kõrva. Kuulmislanguse põhjuseks on kas ühe kuulmeluu e. jaluse (ld.k stapes) liikuvuse vähenemine, sisekõrva struktuuride kahjustus või mõlemad muutused.

Stapedoplastika on operatsioon, mille käigus asendatakse jalus e. stapes spetsiaalse proteesiga. Seega saab stapedoplastika operatsiooniga taastada vaid sellist kuulmislangust mis on tingitud stapese fikseerumisest.

Mis on kirurgilise ravi alternatiiv?

Kirurgilise ravi alternatiiv kuulmise parandamiseks on kasutada hästi sobitatud kuuldeaparaati.

Millised on riskid operatsioonist loobumise korral?

Stapedoplastika operatsiooni edasilükkamine ei suurenda operatsiooniga seotud riske. Operatsiooni saab teostada igas eas patsiendile, sõltuvalt üldtervislikust seisundist.

Millised on operatsiooni võimalikud tüsistused?

- Väliskulmekäigu turse. Tavaliselt taandub turse mõne nädala jooksul pärast operatsiooni. Turse alandamiseks kasutatakse vastavaid kõrvatilku.
- Maitsetundlikkuse häire. Keskkõrvaruumi läbivad maitsetundlikkuses osalevad närviharud, mis võivad operatsiooni käigus kahjustuda. Maitsetundlikkus taastub või häire muutub Teie jaoks talutavaks mõne kuu jooksul pärast operatsiooni.
- Pearinglus. Vähest pearinglust esineb pärast stapedoplastikat väga sageli. Enamasti möödub pearinglus iseenesest mõne päeva kuni mõne nädala jooksul. Tavapärasest tugevama pearingluse korral

kasutatakse pearinglust vähendavaid ravimeid (Betaserc, Zofran, Emetron). Kui pearinglus ei allu ravimitele ja kestab tavapärasest kauem, võib selle põhjusteks olla kuulmekile sissevajest tingitud surve proteesile, proteesi nihkumine või sisekõrva vedeliku leke. Nendel juhtudel võib osutada vajalikuks korduv operatsioon.

- Pärast operatsiooni võib kõrvas kuulda vilinat, kohinat ja muud ebameeldivat heli. Enamasti möödub see iseenesest. Püsiv kõrvakohin kujuneb välja harva. Pärast operatsiooni võib Teid häirida kajaefekt. See on tingitud kuulmise järsust paranemisest ja aju kohaneb sellega mõne nädala jooksul.
- Kuulmise kahjustus. Operatsiooni tagajärjel on kuulmise tugev kahjustus või kurdistumine väga harv tüsistus. Risk on väiksem kui 1%.
- Näonärvi halvatus. Väljendub ühe näo poole miimika puudumisena opereeritud poolel. Tegemist on väga harva esineva tüsistusega ja mööduva iseloomuga.

Enne operatsiooni

Paari kuu jooksul enne operatsiooni on soovitatav teha uus kuulmisuuring (toonaudiogramm). Nädala jooksul enne operatsiooni ei tohi tarvitada verd vedeldavaid ravimeid (aspiriin, ibuprofeen, diklofenac, marevan). Need suurendavad verejooksu ohtu operatsiooni ajal ja järgselt. Stapedoplastika toimub üldnarkoosis, seetõttu peate operatsiooni päeval olema söömata ja joomata vähemalt 6 tundi enne operatsiooni.

Pärast operatsiooni

Vahetult pärast operatsiooni viiakse Teid ärkamispalatisse, hiljem osakonna palatisse. Kuni järgmise päeva hommikuni kehtib lamamisrežiim, öhtul võib voodist tõusta vaid WC külastamiseks. Lamada võib selili või opereerimata kõrvaga samal küljel. Valu korral kutsuge alarmnupu abil õde, kes toob vajalikud ravimid.

Haavahooldus

Haavahooldusel järgige arsti ettekirjutisi!

Operatsiooni järel jäetakse väliskuulmekäiku u 10–20 cm pikkune ja u 1 cm laiune marlitampoon, mida ise eemaldada ega vahetada ei tohi!

Marlitampooni peale asetatakse omakorda marli- või vatitups, mida peate kodus vahetama üks kord päevas. Enne uue marli- või vatitupsu asetamist pange kuulmekäigus olevale marlitampoonile antibiootikumi sisaldavat salvi või lahust, mille on välja kirjutanud arst.

Marli- või vatitupsu vahetades jälgige, et selle külge poleks kleepunud kuulmekäigus olev marlitampoon. Viimasel juhul tuleb vatitups ja marlitampoon üksteisest eraldada ja marlitampooni väljunud osa ettevaatlikult kuulmekäiku tagasi lükata.

Stapedoplastika käigus tehakse Teie kuulmekäigu ülemisse ossa väike nahahaav, mida puhastage kodus üks kord päevas haavapuhastusvahendiga (nt Cutasept). Haava hooldamiseks vajalikke vahendeid saab osta apteegist.

Marlitampoon eemaldatakse kuulmekäigust tavaliselt nädal pärast operatsiooni kõrva-nina-kurguarsti poolt.

Operatsioonijärgsete tüsistuste vältimiseks järgige allolevaid juhiseid

- Ärge tarvitage aspiriini, ibuprofeeni ja teisi verd vedeldavaid ravimeid nädala jooksul pärast operatsiooni.
- Ärge laske vett kõrva niikaua, kui arst on seda lubanud.
- Nuusake nina ettevaatlikult, üks ninapool korraga!
- Vältige vähemalt kahe nädala jooksul pärast operatsiooni raskuste tõstmist, füüsilist pingutust, sügavat kummardamist ja järsku püsti tõusmist pikali/istuvast asendist.

Normaalse elurütmi taastamine

Paljudel patsientidel on pärast operatsiooni probleemiks vähene pearinglus ja tasakaaluhäire, mis süveneb eelkõige liigsel pingutamisel ja füüsilisel koormusel. Normaalsesse elurütmi tagasipöördumine peab olema võimalikult sujuv. Kui Teil on istuv töö, võite tööle naasta mitte varem kui kaks nädalat pärast operatsiooni. Kui Teie töö on liikuv, nõuab suurt füüsilist pingutust, kummardamist, ronimist ja head tasakaalu, ei ole soovitatav tööle minna 3–4 nädala jooksul pärast operatsiooni.

Pöörduge koheselt haiglasse, kui Teil esinevad järgmised sümptomid

- Kehatemperatuur üle 38°C.
- Te ei suuda seista peapöörituse tõttu.
- Operatsioonihaavast või kõrvast esineb verist või mädasegust eritist.
- Teil on ravimitele allumatu valu operatsiooni piirkonnas.
- Teil esineb pidevat iiveldust ja oksendamist.

Lisainformatsioon

Kuigi liigne aktiivsus põhjustab või süvendab pearinglust, ei ole soovitatav normaalset aktiivsust täielikult piirata. Mõõdukas aktiivsus kiirendab Teie paranemist ning pearingluse ja tasakaaluhäire möödumist.

Stapedoplastika operatsiooni läbinuna, tohite Te sukelduda vaid siis, kui oskate adekvaatselt oma keskkõrvaruumi rõhku tasakaalustada. Vastasel juhul võib liigne veesamba rõhk põhjustada tugeva pearingluse ja orientatsioonihäire, mis vee all võib osutuda väga ohtlikuks. Vältima peaks ka väga valju heli, plahvatusi ja väga tugevat pingutust (raskejõustiku alad). Kõikidel loetletud juhtudel on proteesi kohalt nihkumise oht.

Kui Teil tekib operatsioonijärgsete aastate jooksul kukkumise või peatrauma järgselt järsk kuulmislangus koos tugeva pearingluse ja tasakaaluhäirega, pöörduge koheselt haiglasse. Enamasti on kaebuste põhjuseks proteesi nihkumine koos sisekõrva vedeliku lekkega keskkõrvaruumi. Kõrva-nina-kurguarstile tuleks pöörduda ka juhul, kui loetletud kaebused tekivad iseeneslikult.